

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 > — >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 > — >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 > — >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, január 13.

A vidék veszedelme.

— Bihari gyárak Budapestén. —

Lapunknak többször volt alkalma kifejteni azt a nyilvánvaló tény, hogy a főváros az állam kitüntetett pártolása mellett felszivja a vidék szellemi és anyagi erőit és így végtelenül elszegényíti. Nemzetgazdászok, statisztikusok bizonyítják kézzelfogható adatokkal, hogy az úr a mód nélkül felfuvódott főváros és az elszegényült vidék között mind nagyobb lesz.

Hogy most ismét a vidéknek erről a magyar specialis veszedelméről szólunk, — erre alkalmat nyújt nekünk Bernát Istvánnak, a Magyar Gazdaszövetség nagyérdemű titkárnak most megjelent röpirata „Gazdasági decentralizáció” címen.

E röpirat félelmetes képet nyújt arról, hogy mennyire nem gondoltunk a vidék fejlődésével, hanem mindennel fiatal fővárosunkat ékesítettük föl.

Egy tükör ez a röpirat, melyben megláthatjuk Nagyvárad és Biharmegye képét is és ha a kellő adatokat ide is beszerezzük, úgy azt vesszük észre, hogy Nagyvárad és Biharmegye viszonya a fővároshoz még mostohább, mint más városoké és megyéké. A röpirat egy része ugyanis így szól:

«Oly kérdés ez, melyet tárgyalni ma nagyon aktualis, mert ha volt idő mikor jogosult fordíthattuk minden erőnket, minden figyel-

münket a fővárosnak megteremtésére és felvirágzására, ma eljutottunk oda, hogy a fővárost felszereltük, gazdagítottuk és minden irányban oly fokra emeltük, hogy most már el lehet tőle várni, hogy az magától, nagymérvű külső támogatás nélkül is haladjon.

Kiindulva ezen általános eszmékből, bátor, lesznek egy pár adatot felhozni arra nézve, hogy mennyiben fokoztuk ezt a gazdasági centralizációt, a melyről szó van.

Első sorban azt hiszem a legcsalhatatlanabb kritérium, melyre hivatkozhatom, a lakosság számának gyarapodása: — 1850-től 1890-ig több ízben volt népszámlálás, melyek adatai szerint a főváros lakossága 156.000-ről 1890-ig 500.000-re emelkedett s ez idő szerint már a 600.000-et meghaladja. Ellenben a vidéki centrumokban a lakosság számának emelkedése sokkal csekélyebb. Így például Arad lakosságának száma a jelzett időben 22.000-ről 42.000-re szaporodott. Pozsony ez alatt a negyven év alatt még kevesebbet haladt, csak 10.000 lélekkel szaporodott, 42 ezerről 52 ezerre. — Győr a főváros vonzó befolyása mellett 16 ezerről csak 22 ezerre birta lakosságának számát emelni».

Nagyvárad népességi viszonya is elég szomorú képet mutat az ilyen összehasonlításban. Nagyvárad lakossága ugyanis 1850-ben volt 22.538, az 1890-ben tartott népszámlálás alkalmával 38.557, tehát a lefolyt 40 alatt 16.019 volt a szaporulat.

A röpiratnak azonban van egy igen fontos pontja, melyet ajánlunk figyelmébe mindazoknak, a kik a vidék gazdasági boldogulását szívükön viselik s a kik valamely gyártelep vagy részvénytársaság ügyét mozditják elő. Ez a pont kiváltképpen ezekre vonatkozik s éles, határozott vonásokkal mutatja ki, hogy ezek a részvénytársulatok, melyek a vidék jólétényeként szerepelnek, arra is jők,

hogy a vidéket kiszákmányolják a nagy központ javára.

«A gyáraknak vagy iparvállalatoknak tulajdonában nagy része Budapestén központul. Szemben Budapesttel, még az ilyen kiváló vidéki gyári centrumok, mint a minő Arad, szerfelett csekély jelentőséggel bírnak. S nemcsak a gyári vállalatok tetemes része van Budapestén, de oly vállalatoknak is, melyeket odavinni lehetetlen, legalább az igazgatóságait viszik át. Így a budapesti statisztikai hivatal közvéleménye szerint a múlt évben nem kevesebb mint 65 olyan iparvállalat volt, a melynek igazgatósága Budapestén székel, a telepe azonban a vidéken van, mert azt lehetetlen volt a fővárosba áttelepíteni. Ennek a 65 vállalatnak egynémelyike igazán érdemes arra, hogy felemlítessék. Budapestén székelnek pl. az alábbi vállalatok igazgatóságai:

A temesvári gyártelep, sörfőzde, a fumei rizshántoló, a nagysurányi—selypi cukorgyár a mármárosi faipar r.-társaság, a csiki erdő ipari s besztércei faipar r.-társaságok igazgatóságai stb. Szóval még oly vállalatok is, melyek az ország periferiáján fekszenek, igazgatóságukat Budapestén lelik s itt van befizetett alaptőkéjük, így szivja fel a főváros a vidéki városoknak ilyenmő anyagi erejét is. 149 iparos részvénytársaság alaptőkéje 324 millió korona, mely összeg nagyrésze Budapestén van.»

Ha valamely város vagy vidék, úgy Nagyvárad, de különösen Biharmegye az, mely leginkább van sújtva a fővárosban székelő részvénytársaságok által. Ezek kihasználják olcsó természeti kincseit s a búsas eredményét Budapestre szállítják, a nagy központba, a hol csak egyedül van igazi élet — úgy mondják. Budapestén van az igazgatóság, itt intézik el a részvénytársaság hivatalos és finansziális ügyeit, míg helyben, az ipartelepen

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Melyik a boldogabb?

Írta: Szóke Gyula.

Takács Verona szegény leány volt, hozzá félárva, de szép és jó. Sötét bogárszeméből oly jóságos tekintet sugárzott elő: barna fürtjei körülomolták nyílt, butalan homlokát, melyre a bánat mélyebb ráncokat még nem vonta. Az egyetlen sújtó bánat, mely atyja, Takács Ferenc halálakor jutott neki osztályrésztül, oly korban érte, mikor a gyermeki szív még könnyen felejtí a veszteséget. Most egyetlen gondja derűt hozni özvegy anyjának öreg napjaira. S e feladatát oly szívesen végzi, Ezért szegődött szolgálatba, ezért fárad szüntelen és örömet. Ritka jelenség ő leánytársai körében. Boldog ha ama kis szobába térhet, hol édes anyja tárt karokkal várja s a hol megjelenése is boldogságot áraszt. Nemcsak megtakarított néhány krajczárjával, de szavával is vigasztal és enyhíti a fájdalmat. Ha pedig valamivel hosszabb ráérője van, elő veszi az almáriom tetéjéről s olvassa azt a vén bibliát, mely minden sebre irt ajánl és minden veszteségnek kárpótlást ígér. S mielőtt újra távoznék, rendbe hozza a kis szobát. Majd benyit a kamrába is, de ez csak úgy kong az ürességtől. E látvány könyvet csal szemébe, de hamar letörli, hogy anyja észre ne vegye, nem akar neki

vele fájdalmat okozni, hisz úgy sem segíthetne még ráta, de majd egyszer, talán . . .

A mint már említém, ritkán ment leánytársaságba. E ritka esetekhez tartozott a falu bucsu ünnepe. Kiment ő is a délelti istentisztelet után a többiekkel a faluvégi kurta kocsmába. Hol a legénység három szál cigánynyal már várta a fehér népet, mert hát párosával járja a magyar a tánczot.

Ott volt már Babos Jóska is. Szemrevaló legény, az bizonyos. Csak úgy lobogott az árvalányhaj a kalapja mellett, a mint azt a szapora csárdást rakta. Nem hiába állt jó tánczos hírében hét falu vászoncsélede előtt, de volt is ám miért. Oly tüzzel tánczolt, hogy szinte félve dobbant meg minden lánynak a szíve, a ki felé csak közeledett. De ha már egyszer járták vele, nem bánta volna egyik sem, ha másnap reggelig tart is az az egy táncz. Büszke is volt, a ki egyszer tánczolt vele, mert tudvalevő dolog, hogy Jóska nem mindenkit szerencsésített. Ilyformán aztán igazán büszké lehetett Takács Verona, mert csaknem egész délután vele aprózta Babos a tánczot.

Mire estére vált az idő s a nap is már szépen nyugovóra tért, Verona hazament. — Jóska is odább ált. Nem érezte magát jól a leány távozása után.

Másnap aztán egyik is, másik is úgy érezte, mintha kicsérélték volna. Jóskánál szántás közben nem egyszer kimentek a lovak a bázárdából a nélkül, hogy az »ifju gazda» mind-

járt észrevette volna. Verona pedig munka közben akárhányszor azon kapta rajt magát, hogy a munka áll a kezei alatt, maga pedig még most is Babos Jóskával tánczol. Nem egyszer amugy titkon, ki is tekintett az utcára, hátha láthatná valahol.

Este »fajerabend» után azért hamar kisértett az utcára, mintha az anyjához akarna menni. Alig lépet azonban ki a kapun, olyan »csésés jó estét» köszöntöttek rá, hogy szinte maga is megijedt tőle és ha teheti, hát kétszer kettő, hogy visszazaladt. De a váratlan meglepetésre mintha gyökeret vett volna a lába. Hamarjában még a legény nevét is elfelejtette, mikor magát ki akarta vágni.

— Gyurka, talán a bíró uramhoz akarsz menni? Nincs itthon.

— Nem vagyok én Gyurka, galambom, hanem Jóska, feleli mosolyogva, Babos észrevéve Verona zavarát. — Amugy pedig nem a bíróhoz akarok menni, hanem hozzád jöttem pár szóra.

Verona e szavakra elpirult, mint az első fillentésén rajtacsipelt gyermek. Aztán leültek a kapu melletti padra s beszélgettek. Beszéltek a tegnapról, beszéltek a márról s csakhamar a jövőről is folyt a szó.

— Tudod, Verona lelkem, hogy a király katonája vagyok. De ha haza jövök és a jó Isten is úgy akarja, meg te is, egy pár lehetünk.

— Messze van az még, Jóska. Ki tudja, ki él még addig.

csak a művezetés van. Mert bizony a telepet nem lehet a fővárosba fölszállítani, az erdőt, a követ, az aszfaltot olajat stb. csak itt lehet helyben feldolgozni és a fővárosba nem lehet vinni. Olyanok ezek az iparvállalatok, mint egy szerencse lovag, egy kalandor, a ki csak azért megy ki a gyémánt mezőkre, hogy ott megszédje magát és azután visszatérjen lak-helyére.

Nagyváradon és Biharmegyében egész csapat ilyen részvénytársaság és ipartelep van, mely igazgatóságát a fővárosban tartja. A következőkben felsorolunk egy néhányat ezek közül:

Nagyvárad közúti vasút részvénytársaság (Budapest.)

Bihari h. é. vasutak részvénytársaság (Budapest, IV. Korona herceze -utca.)

Bihari erdőipar és mészégető-részvénytársaság. (Telep: Dobrest, igazgatóság Budapest Vigadó-tér, 10. sz.)

Egyesült magyarhoni üveggyárak részvénytársaság. (Telepek: Beél, Fekete erdő, Solyomkeő, igazgatóság és főtelep Budapest, VI. Nagymező-utca 8.)

Baiersdorf és Biach fűrészgyár. (Telep Barest, igazgatóság Budapest és Bécs.)

Magyar aszfalt r. t. (Telepei: Felső-Derna, Mező-Telegd. Igazgatóság: Budapest, Andrássy-ut 20.)

Bihar-Szilágyi olaj ipar r. t. (Telepe: Mező-Telegd. Igazgatóság: Budapest, Andrássy-ut 20.)

Hazai aszfalt r. t. (Telep: Mező-Telegd. Igazgatóság: Budapest, Arany János-utca 34. sz.) stb. stb.

Nem számítjuk ezekhez még a számtalan mészégető és fafűrész telepet, melyet szintén Budapestről a központból igazgatnak. Ilyen módon a vidék forgalma, pénze a fővárosba vándorol és a vidék nem fejlődik, hanem elcsenevészedik.

A vidék baja nem csak innen származik. Az a részvénytársaság, gyár stb. melynek igazgatósága a fővárosban székel, adójából csak 20 százaléknál fizet

a telep székhelyén a többit pedig az igazgatóság székhelyén, tehát a fővárosban. *Pótadót* is csak e 20 százalék után fizet az illető részvénytársaság a telep helyén és ekkép az illető város vagy község háztartásából jókora összeget vonnak el. Még ez sem az egyedüli kár. Azok a gyárak, melyek igazgatóságai Budapest székelenek, kamarai illetéket u. o. fizetnek. Budapest 1 százalék a kamarai illeték, míg Nagyváradon 5 százalék és így bármely részvénytársaság megfenyegetheti az illető közeget a kamarai illeték kiszabásánál azzal, hogy az igazgatóságát át fogja tenni a fővárosba.

Ezen az anomálián segíteni kell a kormánykozegeknek minél előbb, ha nem akarják magukra venni a vidék kizsákmányolásának vádját. (b. i.)

Az autonómiai kongresszus ülése.

Több, mint két esztendei szünet után összeül ismét az országos autonómiai kongresszus. 1897. november 11-én nyitotta meg a kongresszust a bibornok-hercegprímás. A kongresszus megalakult, elnökök, előadók és bizottsági tagokat választott s rábízta a dolgot a 27-es bizottságra. Ez a bizottság ismét egy szűkebb — 9 tagú bizottságot választott, melynek munkálatai alapján létrejött a 27-es bizottság többségének ismert tervezete. Ezzel szemben a kisebbség (Ugron, Hortoványi, Saághy és Györfly) más tervezetet készített s ma mindkettő a kongresszus előtt fekszik. Erre vár most a feladat, hogy a bizottsági munkálatok alapján megalkossa a magyarországi kath. autonómiát.

A kongresszus elnöke, a bibornok hercegprímás f. hó 31-re hívta össze a kongresszust s erre a következő meghívót boesájtotta ki:

Magyarország Bibornok Hercegprímásától.

92. szám.

Van szerencsém Uraságodat, mint a magyarországi kath. egyház autonómiáját szervező kongresszus tagját, a

folyó évi január hó 31-én Budapesten, a Főrendiház üléstermében tartandó ülésre tisztelettel meghívni.

Budapest, 1900. évi január hó 10-én.

Vaszary Kolos s. k.,
bibornok, hercegprímás,
esztergomi érsek.

A kongresszust megelőzőleg *általános értekezlet* lesz, melyet a világi elnök Szapáry Gyula gróf hívott össze. A meghívó szövege a következő:

A katolikus autonómiai kongresszus másodelnökétől.

Meghívó

a katolikus autonómia létesítésére összehívott Kongresszus ülését megelőzőleg 1900. évi január hó 30-án d. e. 11 órakor a főrendiház tanácskozási termében tartandó *általános értekezletre*.

Budapest, 1900. évi január hó 10-én.

Gróf Szapáry Gyula s. k.,
a kongresszus másodelnöke.

Ezzel egyidejűleg a *püspöki konferenciát* is összehívta a hercegprímás, de a K. É. azt a hirt közli, hogy az február elejére marad.

A királyi leirat a kvótáról.

Szell Kálmán miniszterelnök a képviselőház elnökének átküldte azt a királyi leirat másolatát, a melyben a kvótaarány egy fél esztendőre meg van állapítva. A leirat eredetijét, a mely tudvalevőleg a hivatalos lapban múlt év 31-én jelent meg, az országos levéltárban helyezték el. A képviselőház e hó 18-án tartandó ülésén fogja bemutatni.

Az osztrák válság.

Bécsből telefonozza tudósítónk: Ma a vároiban szélteben kolportáltak az új Körber-kabinet különféle listáit, melynek hitelesességéhez természetesen sok szó fér. Azonban annyi bizonyosnak látszik, hogy az uralkodó holnap fogja Körbert a kabinetalakítással megbízni.

— Hát csak nem akarsz talán meghalni addig!

De hogy is akart. Nem is azért mondta, hogy messze van az még, mint ha nem egy gondolatlan lenne a legénynek hanem csak azért mert jobb szerette volna, ha közös kívánságuk mielőbb teljesedne. Aztán csak nem mondhatja rá mindjárt, hogy igen. Még rá alkalmazhatnák irigyei a mondást: kapkod a gazdag legény után, mint a kutya a legy után. Azért majd előbb beszélni kell az édes anyjával.

Mikor így egy este egy kis huza-vona után beállit az édes anyjához s elmondja neki a szerencsés és boldogságát, az öreg Takács Ferenczné csak ezt válaszolja: »Ha a jó Isten neked szánta, lányom, legyen meg az akarata, bizuk ő reá!»

Mily boldoggá tette a felelet a fiatalokat, azt csak ők érezték.

Eközben közeledett az október elseje és faluszerte felhangzott a nóta:

Októbernek első napján
Be kell masirozni . . .

Dudolgatta ezt Babos Jóska is, de valahányszor a végére ért, mindig erősitgette magában, hogy: nem igaz, nem lesz vége az ő szerelmének. Pedig mégis csak igaz a nóta . . .

A bucsunál nem beszéltek sokat, de annál többet érezték. Rövid volt az »Isten hozzád«, de nehéz, mintha mindegyikük érezte volna, hogy ez az utolsó . . .

Távozáskor sok anya sirt, zokogott a kapuféla mellett, mert elviszik a fiát katonának. Ott állt a bírók kerítésének palánkja mögött Verona is, köténye egyik csücskével törölve a szeméből előtörő könnyet. Neki lesz leghosszabb ez a három esztendő.

Jóska nem is feledkezett meg otthon hagyott mátkájáról. Minden levelében megemlékezett róla. De csak két évig. A harmadik vége felé egyszerre úgy eltűnt a levelekből a Verona neve. Mintha a szél ragadta volna el. Miért? Felvilágosítást adhatott volna róla Bakos Pali, a falu öreg bírója. Tudta ez is, miben sántikál a két fiatal, Jóska és Verona s nem is bánta volna, ha egymáséi lesznek. Ismerte a legényt, derék volt, nem irigyelte tőle, hogy szép felesége lesz; Veronát meg tisztelte, becsülte egész valójában s szinte kívánta neki a szerencsét. De a sógora, Pönöge Jancsi egyre járt a nyakára, hogy menjen be, beszéljen Babossal, hátha a saját lányát vihetné abba a gazdagságba. S addig beszél, addig kunyorult, míg a bíró sógor végre megígérte, hogy megy és teljesíti a kívánságát, de a felelősséget nem vállalja el, ha nem lesz boldog a házasság. Pönöge sógor meg nem törődött azzal, mi lesz a fiatalokkal, csak egy pár legyen és egy kézben legyen a vagyon. Majd pótolja, szerinte, a pénz a békét.

Bakos Pali egy napon aztán csakugyan beállit a kaszárnyába Babos Jóskaéhoz.

— Tudod-e Jóska öcsém, mért jöttem hozzád?

— Nem a' bíró ur, majd megmondja, feleli Jóska.

— Hát megmondom. Azt tartja a mondás, hogy mindenki a maga szerencsésjének kovácsa, meg hogy a jó tanács soha se késő. Hallom készülődik valami, házasodni akarsz, el akarod venni Takács Veronát?

— Igaza van bíró urnak.

— Szép lány az igaz, de tudod, a szépségből nem lehet ám megélni, de még csak az adót sem kifizetni. Pénz kell mindenütt és nincs az a sok vagyon, a mi el nem fogyna, ha nem szaporítjuk . . .

— Majd szaporítjuk, vágott a szavába Jóska. Szaporítjuk, ha másképp nem, hát a két kezünk munkájával.

— No igen, az is lehetséges, csak egy kicsit nehéz. Ha azonban az asszony is hozna valamit magával, hát mindjárt több lenne. Ilyen gyors szaporításra gondolok én, mikor azt tanácslom neked, vedd el a sógorom lányát, Pönöge Juditot. Gazdag lány, nem is olyan csunya, nincs miért szégyenkezni miatta, meg a mi a legfőbb, sógorságba jutsz velem és lehetsz még valami a községben — akár öreg bíró is.

— Majd gondolkodom fölötte, Pali bácsi, mondja bucsuzóra Babos Jóska, aztán majd megirom.

A bíró haza ment és Jóska el kezdett »gondolkodni«. Eleinte minden okoskodásnak az lett a vége, hogy nem lehet. De alig mondta ezt ki magában, már újra kezdte s addig töp-

A szentesi választás.

Katonaságot kér Szentesre a választási elnök. Izgatott a nép, egymást marják a kortések. Arról van szó, hogy a régi meddő függetlenségi győzelem, vagy az új, fényes sikerre hivatkozó. Sőt erről sem, csak arról, hogy a 48-as Bánffy-klika győzelem vagy a függetlenségi eszme.

Az obstrukció idejéből tudjuk, hogy azoknak a képviselőknek, kik most lent korteskednek Dienes mellett, védekezni kellett a vád ellen, hogy nem is 48-as érzelműek. Dienes ur pedig nem is védekezhetett, hisz ő igyekezett lapjában kirángatni a gyékényt az obstruáló 48-asok lába alól.

Érthető kíváncsisággal várja az ország a választási hírt Szentesről. A klika győzelem Dienesrel, vagy az ellenzék Pázmándyval?

A hármasszövetségről

sok szó esik mostanában. Ugron Gábor nevezetes filippikájának széleskörű visszhangja támadt nemcsak nálunk, hanem az osztrák és német sajtóban is. A hatás, melyet szavai keltettek, nagyon eltérő volt. Az osztrák klerikális és a katolikus sajtó élénk rokonszenvvel fogadta a bátor harczost, a ki kikelt a protestáns Németország ama vonzó ereje ellen, mely Ausztriában a »Los von Rom«-féle mozgalomban nyilvánult. A »Vaterland« volt az első, mely Ugronért a fellépéséért melegen üdvözölte. A német sajtó azonban élénken megbotráncolt azon, hogy Goluchowski nem utasította vissza Ugron támadásait.

Való igaz, hogy míg Németország a hármasszövetség védelme alatt óriási fejlődésnek indult, nagystílű gyarmatpolitikát folytat, ipara, kereskedelme szinte példátlan virágzásnak indult, addig Ausztria-Magyarország éppen azoknak a terheknek következtében, melyeket a hármasszövetség ró rá, hátramaradt. Németország gazdaságpolitikájával nem csak, hogy nem adott ezért semmi rekompenzációt, sőt ellenkezőleg kereskedelmi politikájával szinte kellemetlen harczot folytatott a szövetséges monarchia érdekei ellen. Ennek a súlvát első sorban éppen Magyarország érezte, melynek gabona- és állatkivitelét majdnem teljesen megbénította. De nem csak nálunk mutatkozott ennek a fonák szövetségi politikának ilyen hatása, hanem a hármasszövetség másik áramában, Olaszországban is. Amint ott is élénk viszhangra talált az

rengett, addig ingadozott, míg végre is Bakos Palinál volt a várva várt levél, hogy igen is meghajol a kívánsága előtt.

Szegény Verona, ha tudta volna, mily gyenge az a férfiszív, melytől te boldogságot vártad, mily számító, pénzsovargó lett néhány hét alatt az az ész, melynek ridegségétől mentnek véled szívetek legbensőbb ügyét. . . .

Néhány hét és Babos Jóska is hazajött katonáéktól, de nem mert a Takácsék háza tájékára menni, bárhogy várta is Verona, a ki csak akkor ébredt tudatára csalódásának, mikor már a templom szószékéről is elhangzott a nyilvánvaló bizonyosság Babos Jóska és Pönöge Judit egybekelési szándékáól. Ezért annál mélyebben érezte a fájdalmat, mely néhány nap alatt leszedte arczáról az élet színét. Olyan sárga mint a viasz, csak a szemét hunyja be és kész halott. . . .

Harangoznak misére. Muzsikaszó mellett megy esküvőre Babos Jóska és Pönöge Judit. Vig lakodalmat ülnek néhány napi boldogságra, hosszú boldogtalanságra. . . . Harangoznak újra. Temetésre szól az enek. Egy szenvedő ártatlan lélekkel ismét kevesebb van a világon. Takács Verona elköltözik oda, hol nincs több csalódás, nincs több köny és fájdalom. . . .

Melyik itt a boldogabb?

a kívánság, hogy a lejáró félben levő szövetségi szerződést gazdasági szempontból revízió alá kell venni. Sőt, ugylátszik, hogy ezzel az eszmével immár az a legilletékesebb tényezők is foglalkoznak. Egy milánói távirat jelenti ugyanis, hogy egynemely ottani lap közli, hogy a hármasszövetség megújításakor a három nagyhatalom egyúttal kereskedelmi érdekeinek kölcsönös védelmére, kereskedelmi szerződést és szövetséget is fog egymással kötni.

A délafrikai háború.

A délafrikai háború egész érdekessége e pillanatban újra Ladysmithre koncentrálódik, főképp az után a hír után, hogy White tábornok szombaton győzelmesen visszaverte a támadó burokat, kik a két domináló pozíciót, Caesar's Campot és Waggon-Hilt elfoglalták volt, amelyekből szerencsésen ki is zavarta őket, nagy veszteséget okozva nekik. A boerek, kiknek a Tugella tulsó partján álló Bullertől nem kell tartaniok, azóta ismételték a támadást s tegnap egy távirat már azt adja hírül, hogy nagy küzdelem után elfoglaltak minden magaslatot, amely Ladysmithet dominálja s White seregének a helyzete kétségbeesett. A párisi Matinnak még azt is jelentik, hogy a boerek Ladysmith városát is elfoglalták. Mennyiben igazak ezek a hírek, azt csak a későbbi táviratok fogják kideríteni, de sajátságos ironiája lenne a hadiszerencsének, ha Roberts tábornagy megérkezését nyomon követné Ladysmith eleste. Egy londoni lap, mintegy előre sejtve e két körülménynek az egybeesését, attól tart, hogy a segítség későn érkezik. A »Times« már eleve figyelmezteti angol közönségét, hogy Roberts és Kitchener megérkezésétől ne várjon tulságosan gyors eredményt. Bizonyos idő múlva és csakis bizonyos idő múlva, a mely, ugy lehet, jelentékenyre huzódhatik, fogja magát az ő jelenlétök érezhetővé tenni. Csakhogy, teszi hozzá sópánkodva a city-lap, éppen az idő az a mozzanat, a mely ellene fordulhat az angoloknak, mert minden egyes nap egy nappal közelebb hozza az ostromlott helyőrségeket a készleteik kifogyásához.

Hogy az angol lapoknak mennyire igazuk van ezzel az aggodalmukkal, bizonyítja az is, hogy a csapatzállítás, hajók hiánya miatt legalább egy heti haladékot szenved. Az összes parancsokat ugyanis, melyekben a különböző csapatok indulása ki volt tűzve, visszavonták valamint a 8. huszárezred mozgósítási parancsát is. A burok alig lesznek hát messze az igazságtól, a midőn azt erősítik, hogy Ladysmith, Mafeking és Kimberley már az ő kezükben lesz akkor, mikor Roberts tábornagy a munkájába belekezdhet.

Brüsszel, jan. 13. A Leyds transzváli ügyvivője megerősíti azon hírt, hogy a burok elfoglalták a Ladysmith körül fekvő összes dombokat.

Heti krónika.

»A szökés párosan . . .«

Ennek a dalnak melódiai csengenek most forte és piano változatban mindenki fülében, Mikor pedig a lány zsongás kivész, egy dühre gerjesztő tudat ajkunkra tolja e szavakat:

— Gyalázatos svindlerok!

A felháborodás pedig méltányos.

Élvezzük Krause tanár ur suggestiós mutatványait és el vagyunk telve a bámulattal. Mikor pedig arra hivatott faktorok előtt bemutatná tudománya titkát, se hire, se hamva . . . a tanár ur eltűnt.

Élvezzük Petri károly műbirkozó ügyes fogásait, megmunkált erejét és el vagyunk telve a csodálattal. Mikor pedig emberére akadt, a kivel kimerülésig kellene menni, illa berek. náda-erek . . . a műbirkozó eltűnt.

De vigasztal az a tudat, hogy városunk immár kezdi elveszteni »a művészek tanyája« címet. Igaz, hogy mire e tudat felébred bennünk, ők már tul vannak a határon, még pedig megerhelve szép ropogós bankókkal,

Ez nálunk így van.

Másutt másképen van,

Másutt magukat a művészeket mulattatják a bámulásukra összegyűlt elemek.

Értem a Kassán és Kolozsvárott történt színházi dolgokat.

Szt. Isten! Hisz ha már más csendes vértű városokban a karzati közönség provokálja a páholyba járó publikumot és narancsesal kínálja a szereplő színészt, mi lesz nálunk annak idejében, mit fog csinálni a »Peczeparti Páris« gamin hajlamu karzat publikuma.

Előre még nem tudom, de sejttem, hogy mikor a hős a színpadon rátámad az intrikusra e szavakkal:

— Ez vért kíván!

A karzatról egy hang ráfeleli:

— Habbal!

Mikor pedig kardjaikat mérik össze, az egész karzat kórusban fogja biztatni:

— Üssd! nem apád!

De előttem ugy tűnik fel, mintha egy rég letűnt kor hajnala derengne fel újra s a felkelő nap vérpiros sugaraiból e szavak lennének kiolvashatók:

— Parem et sircentes!

De ez mind a jövő titka.

A jelené pedig . . . annak nincs. De igen! A riporter toll elfelejtett részletesen beszámolni egy ülésről, a mely pedig biztosan lázas izgatottságra ejti a váradi szép lányokat. (Hiszen nincs is más!)

Ez pedig a kath. kör tánczestélyét rendező bizottság gyűlése.

Az öreg bizottsági szoba csak bámult, mikor kedden este oly ifju és máris nagyfejű korifeusok foglaltak helyet puha ölében.

Az örökké mosolygó Imrik Gusztáv sassé léptekben közeledik az elnöki szék felé és felkérte a jegyzőkönyv vezetésére a Petry Károlyal való birkozás után tulboldog Jellinek Gézáat.

Ezután megkezdik a fontos tárgy vitatását. A meghívó szövegezése, tánczrendek megrendelése, katona és cigányzene fogadása. Hozzászól mindenki, ugy hogy a jegyzőkönyv csak ugy hullámszik a dreischritt módjára futó betűk sulya alatt.

A vitát végül Gyenge Béla zárja be egy 2/4-es ütemben kivágott »elfogadjuk« kiáltással.

Látnivaló ebből, ha más mulatság nem is, de a kath. kör bálja, ugy mint eddig, most is fényesen fog sikerülni.

Hát csak készüljenek is bájos olvasónőim és kevésbé bájos, de annál jobb tánczos olvasóim.

A héten különben igen örvendetes hírt kaptunk.

Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy városunkban rég idő óta nem hallott és egyhamar alig ismétlődő hangversenyre van kilátásunk.

Az ifju zene óriás Kubelik Jan fog megjelenni, ki még meg se jött, nem is látott bennünket és máris győzött.

Van még más is!

Z. Bárdy Gabi hangversenye a Csarokk estélyen, a megszületett sétahangversenyek, mind igen alkalmasak arra, hogy kiszorítsák egyszer már városunkból a dr. V. Zs. szemében is szájkát képező mindenféle, erősen ide-tapadt variete és ensemble truppekat.

(He.)

A városház építése.

A színház és villamos vasút építésének ügye még befejezést sem nyert, már ismét felszínre került egy rég hunódó terv, az új városház építése.

A királyi tábla épület kibővítése most már elodázhatatlan s a mint tavaszodik, megkezdik a szárnyépület munkálatait. Ez tette lehetővé, hogy a városháza építésének kérdése, minden pénzügyi kalamitás dacára is, felszínre kerüljön. A táblaépítés folytán ugyanis a városháza hátsó keresztépülete, a melyben most a főszámvevői hivatal van, a kir. ítélőtábla szárnyépületének emelése által szét lesz hányva.

Aki ösmeri azon absurd állapotot, amely jelenleg kárára van a város közigazgatásának és a polgárságnak egyaránt, be kell hogy lássa, miszerint a városi hivatalok kellő és czélyszerű elhelyezéséről mielőbb gondoskodni kell.

A mai helyzet az, hogy a városi hivatalok egyes ügyosztályai a városban szétszórva 6—8, egymástól távol fekvő épületben vannak elhelyezve s gyakran megessik, hogy akinek különböző ügyosztályokban van elintézendő dolga, egy félnapig járhat egyik városrészből a másikba, míg a dolgát elintézi.

A tábla építés folytán most újabb költözés előtt áll a város.

A tanács az elmúlt héten foglalkozott ezzel a kérdéssel. Meghánytá-vetette, hogy a város jelenlegi súlyos anyagi viszonyai mellett miként szánja némileg a tűrhetlen állapotokat.

A tanácskozás során felmerült az az eszme, hogy a városi hivatalokat a Zöldfa szálloda épületében helyezik el, olyformán, hogy a vendéglő, kávéház és a bolt helyiségek továbbra is bérbeadassanak.

A tanács megbizta Komlóssy József tanácsnokot, hogy Czeglédy Sándor bíró övel lépjen érintkezésbe a bérlét felbontása végett.

Busch Dávid városi főmérnök mindjárt kezdetben kifogásolta ezt a tervet. A városi hivatalnak, a rendőrség kivételével, 56 szobára lenne szüksége, de a Zöldfában csak 36 alkalmas szoba van s ezek is csak drága átalakítások mellett lennének használhatók. Az a terv teljesen kivihetetlen, hogy az irattárt a serház sikkátor sarkán levő u. n. kóser-korcsma helyiségeiben helyezték el. Ez az épületrész a főmérnök szerint, teljesen nedves, penészes, ahol a város irományai pár év alatt összerothadnának. Azonkívül egyes emeleti szobák oly setétek, hogy hivataloknak éppen nem használhatók.

Különben az ügy ma már meghaladott is, amennyiben Komlóssy József gazd. tanácsnok Czeglédy Sándor bíróval a bérlét felbontására nézve nem tudott egyezsége jönni.

A városi tanács tegnap délelőtt tárgyalta ismét ezt a kérdést s levette a napirendről a városi hivataloknak a Zöldfába való elhelyezését.

Együttal elhatározta, hogy a felmerült kényserhelyzetből kifolyólag még jobban szétszórják az egyes hivatali ügyosztályokat.

A városi adóhivatalt átköltöztetik a Fő utcán levő régi városháza épületébe; a mér-

nöki hivatal az Apolló épületbe hurezolódik át s helyébe a magtár udvarára a nyilvántartási hivatal megy. A kiüritendő keresztépületből a főszámvevőség felköltözik az adóhivatal mostani oduiba.

Ez az újabb decentralizáció csak újabb kellemetlenségeket fog előidézni, amennyiben még jobban megnehezíti az ügyosztályok közötti gyors és akadálytalan érintkezést, ami pedig csak károsan hat a közigazgatásra.

De ezenkívül sietteti az új városháza felépítésének kérdését.

Erre nézve több kombinációt hallottunk.

Busch Dávid főmérnök hosszabb időre elodázhatatlannak véli a városház felépítését s erre legalkalmasabbnak tartja a régi reáliskola telkét. Tekintettel azonban a város pénzügyi viszonyaira, nem a már kész terv szerint 400,000 frt költséggel, hanem egyszerűbb kivitelben, de kellő kényelemmel 250,000 frt költséggel.

A másik terv szerint a városháza mellett levő magtár épület telkén lehetne megfelelő városházat építeni. Ez esetben meg lehetne változtatni azt a régi tervet, hogy a régi reáliskola helyén a már szűknek bizonyult Szent-László templom helyett megfelelő tágas plebánia templomot építsenek.

Kubelik Jan.

Nagyvárad, január 13.

A cseh Paganini művészi körútjában mindenütt a legnagyobb diadalokat aratja. Legutóbb Miskolczon, Kassán, S.-A.-Ujhelyen, Kaposvárt vendégszerepelt és játékaival bámulatba ejtette a közönséget. E diadaluton érte őt a Rózsavölgyi és Tsa budapesti czég mesés ajánlata. Nevezett czég ugyanis szerződést ajánlott föl Kubeliknek három évi időtartamra, mely idő alatt a világ minden részében 300-szor lépne föl. A tisztelet-díj fél millió forint, melyhez hasonló összeg még tiszteletdíjként alig szerepelt.

Eléggé érthető ennél fogva, hogy ha Nagyváradon nagy izgatottsággal várják a Kubelik hangversenyt, a midőn a bozontos fejű cseh muzsikusa a Csarnok disztermében a dobogóról először játsza el a God save the queen változatait, Paganini eljátszhatatlan darabját, mesés technikával.

A fővárosi sajtó legelőkelőbb organumai szavakat alig találtak ekkora művészi játék dicsőítésére.

A B. H. írja róla egyik fellépte alkalmából a következőket:

»Ez a bozontosfejű, tizenkilenc éves fiatal ember a világ legnagyobb virtuózja. Egészen mellékesnek tartom azt, hogy hegedű-virtuózja. Véletlenül nem zongorázni, vagy gordonkázni, hanem hegedülni tanult. Valószínű, hogy bármi más hangszeren ugyanazokat a csodadolgokat mivelné, miket a hegedűn csinál. Kubelik játéka nem a tanulás és a gyakorlat netovábbja, hanem a kar- és kézimozgók koordinációjának egy páratlan esete, mely az anatómúst és patológust éppugy érdekelheti, mint a muzsikust. Mikor Kubelik, mint kis fiú hegedülni kezdett, állítólag egy hónap alatt többet tanult, mint a normális fejlődésű hegedűsök éveken át tanulnak. Szóval fenomenon. Vajjon az ujjak fenomenális fejlettségével művészi érzékének ilyen fejlettsége kapcsolatos-e, azt most még bajos eldönteni. Tény, hogy technikájag valamennyi nagy művésztsáért és magát a — hegedűirodalmat fölülmulja. Ninesenek oly nehéz dsrabok, melyek Kubeliknek eléggé nehezek volnának. Láttam Olaszországban egy Paganini-kilátást, hol együtt voltak a relikviákon kívül Paganini kéziratai, köztük külön üvegszekrényben azok horribilis nehézségű darabok, melyeket, mint játszhatatlanokat hagyott hátra

Paganini. Ez a kottacsomó való Kubeliknek, ebből szedte elő a God save the Queen-variációkat, a mai est egyetlen darabját, mely az ő virtuozitásához méltónak látszott. Bajos leírni a duplafogásos futamokat és trillákat, vilámsebes pizzikátókat, melyekkel a publikumot elkápráztatta. Ehhez képest a többi szám, még Bazzini Ronde du lutin-je is roppant könnyű, konzervatorista koncert darak impresziója keltette. Kubelik szuverén flegmával mézszikálta el őket, a közönségnek se imponáltak annyira, mert már mindenki Paganinihez szokott. Kubeliknek egyelőre csak új hegedűdarabokra van szüksége, miket ő hágy majd az utókorra, mint játszhatatlanokat.

A B. N. így ír ugyanezen fellépéséről:

»A tizenkilenc éves cseh fiú ma még nagyobb ámulatba ejtette a közönséget, mint a Budapesti Ujságírók Egyesületének a minapi művész-estjén, ahol ez az új üstökös (akit Falb nem jósolt meg előre az összes hazai hegedű-világnak, mint félelmes kritikus napot) először jelent meg Budapest látóhatárán.

Ma is ugy mutatkozott be, mint Paganini direkt utódja, sőt ma még inkább, mert az Ujságírók hangversenyén csak a Paganini-koncertet játszotta, ma pedig Paganini legbravurosabb darabjával, a God save the Queen-változatokkal állott elő. Csapják el az angolok White, Gatacre és Buller tábornokokat, állítsák a highlanderek élére Kubelik Jánt és a boerok beadják a derekukat Kubeliknek, mint hajdanában a kemény kösziklák Orfeuszának.

Paganini az ilyen darabokkal jutott abba a szerfölkött előnyös hirbe, hogy ördögökkel czimborál, mert csak az ördög segítségével csinálhat az ember a hegedűn olyat, hogy mindenkinek tátva marad a szája. A virtuozitásnak az a foka már ördögösség, démoni erő. Ezt megtanulni nem lehet. Ez már nem tudomány, hanem tünemény. Van beune valami a szupernaturálisból, a természetfölöttiből, a csodából, ami megmagyarázhatatlan. Csak olyan ember produkálhat ilyet, aki hir és dicsőség fejében eladta magát a sátánnak vérszerződés alapján. A művészt végül elfogja vinni az ördög — de milyen érdekes az olyan virtuóz, akinek a hangszerén láthatatlan ujjakkal maga a mindenható ördög hegedül! Hogy tódul a közönség az ilyen fenséges elkárhozottak hangversenyeire!*

Csarnok estély.

Nagyvárad, jan. 13.

A Kereskedelmi Csarnok egy-egy estélye a mai fényes sikerről ítélve, olyan, mint egy tetsetős külsejű, de még ismeretlen gyümölcs, csak akkor kedveljük meg igazán ha már egyszer — bár nagy aggodalommal — megízleltük. És így a Csarnok estélyeknek fokozott sikert jósolunk.

A Kereskedelmi Csarnok vakító fényvel kivilágított diszterme zsufolásig megtelt a mai estén a nagyváradai kereskedő világ és az egész uri társadalom színe-javával, kiknek egy része eljött a pompásabbnál pompásabb művészi zene és énekszámok élvezetért. Ez a hangverseny minden tekintetben fényesen sikerült, clouja volt természetesen gróf Zayné Bárdy Gabinak a «Népszínház» tagjának fellépte. Frenetikus taps üdvözölte a podiumra lépő művésznőt, ki a lelkes fogadtatástól meghatva hajlongott több perczen át a közönség előtt. Káldi Csalogánydalát énekelte el Vömácska József zongora kísérete mellett kellemes lágy hangon, melyen azonban megérzett egy kevéssé az ut fáradalma, meg egy kis meghülés. A mit azonban néhol vétett a hang, ott mindent pótolta a rendkívüli bájos fellépés, rutinirt szinpadit mozdulatok, melyek elragadóan kedvesek voltak. A viharos ujrázásra «Lili»-ből énekelte «Ah, mily bohó vagyok» cz. részletet. A második számnál egy XVI. századbe i fran-

czia dalt énekelt páratlan graciózitással. Ezt sorra követték Szabad bemenet és Mondanék valamit refrainnel végződő sikamlós kuplék és Beleznay Antal «Két lánya van a falunak» kezdetű gyönyörű dala.

A közönség minden egyes szám után tündöklően éljenzett és tapsolt a művésznőnek s a bucsuzásnál pedig vége hossza nem volt a kihívásnak és a folytonos tapsnak.

A hangverseny egyéb számai voltak:

Noveletten, Niels W. Gadetól, Zongora: Dr. *Edelmann* Menyhértné. Hegedű: *Marienescu* Kálmán. Gordonka: *Szmazsenka* Ernő.

Weber C. M., hangverseny, Klarinette: *Vomácska* József. Zongorán kísérte: *Smerhowsky* József.

Dvorák Á. Bagatellen, 1. hegedű: *Marienesku* Kálmán. 2. hegedű: *Smerowsky* József. Gordonka *Szmazsenka* Ernő. Harmonium: *Vomácska* József.

A fellépő dr. *Edelmann* Menyhértné ur hölgy, *Smerhowsky* József, *Szmazsenka* Ernő, *Vomácska* József és *Marienesku* Kálmán urak teljes készütséggel, nagy zenei technikával s szép összhanggal játszottak a közönség nagy élvezetére, mely nem győzött tapsal kifejezést adni tetszésének.

A hangverseny után vacsora és utána tánc volt, mely annál is inkább kedélyesen folyt le, mert a mint a termen végig tekintettünk, nagy számban láttuk ott képviselve mindkét nembeli tánczó fiatalságot. A nagy tömegben a következő neveket jegyezhetjük föl:

Asszonyok: Janky Józsefné, Mezey Vilma, özv. Grunwald Henrikné, Rimanóczy Kálmánné, Kunz Gusztávné, Szmazsenka Ernőné, Marienescu Athánásné, Moskovits Mórné, Mihelji Lajosné, Bordé Ferenczné, Schwarcz Bertalanné, dr. Weisz Mórné, Gerő Árminné, Ternyei Antalné, Krasznainé F. Mari, özv. Löbl Edéné, Feiler Jozefa, Váradi Mórné, Lux Miksáné, Márton Manóné, Patzko Aladárné, ifj. Kohn Sámuelné, Polgár Béláné, dr. Sonnenfeld Zsigmondné, Lövy Miksáné, Breitner Józsefné, dr. Singer Vilmosné (M.-Telegd), Lakatos (Lövy) Józsefné, Mihelji Pálné, Gyémánt Jenőné, Vomácska Józsefné, May Sándorné, özv. Kepesné, Kolliner Miksáné, Moskovits Miksáné, Breyer Lajosné, Áron Salamonné, Breyler Jakabné, Guttmann Józsefné, Fleischer Fáni, Beyler Gyuláné, Farkas Mártonné, Grósz Albertné, Sonnenwirth Samuné, Vajda Sándorné (Szeged), Léderer Manóné, Bartha Lajosné (M.-Telegd), Kepes Nándorné, özv. Schwarczéné, Gyémánt Mihályné, (P. Andacs), dr. Sarkadi Lajosné, dr. Nemes Aronné.

Leányok: Áron nővérek, Sonnenfeld Hedvig, Breitner Elza, Kraszner Elza, May Erzsike, Kepes Tilda, Kolliner Irén, Bügler Ilonka, Böszörményi nővérek, Gesztesi Margit, Ince Irén, Mihelji Margit, Gyémánt Margit (P. Andacs), Váradi Jolán.

A zenét Hamza Miska zenekara szolgáltatta.

Előfizetési felhívás.

Január 1-étől második lusturumát, VI. évfolyamát kezdte meg a »Tiszántul«.

Öt esztendő küzdelmes munkájára s e kitartó munkában nem egy sikerre tekinthet már vissza lapunk.

E hosszú idő alatt nem hajhásztunk zajos politikai sikereket, hanem szorgalmasan igyekeztünk erősíteni a keresztény szellemű és hazafias irányú közvéleményt, ápolni a szemlátomást erősödő hitéletet, védeni a magyar föld és magyar ipar érdekeit, terjeszteni az agrár-eszméket, erősíteni és szervezni az egészséges társadalmi és egyetli

mozgalmat. Onzetlenül állottunk mindenkor az igazi közérdek szolgálatalában, ez vezetett bennünket akkor is, mikor szavunkat visszaélések ellen kellett felemelnünk.

Törekedtünk arra, hogy gyorsan és hűségesen referáljunk mindenről, bárhol történjék is, mi olvasóinkat érdekelheti, de óvakodtunk attól, hogy magán- vagy családi ügyeket hurcoljunk olvasóink elé.

Gondunk volt a kiváló művészeti és irodalmi események ismertetésére s a jó irányú szépirodalom ápolására.

A közönség megszerette s felkarolta lapunkat. Hálásak vagyunk érte, de hogy az új évben kettőzött buzgalommal s hatványozott eredménynyel működhesünk régi programunk megvalósításán, bizalommal kérjük a t. közönség hatóságos pártfogását.

Lapunk egyike az ország legolcsóbb napilapjainak.

Előfizetési áraink u. i. a következők:

Helyben kiadóhiv.-ból átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 16 korona.	Egy évre 20 korona.
Negyedévre 4 korona.	Negyedévre 5 korona.

Vidékre postán küldve:

Egy évre 24 kor.	Negyedévre 6 kor.
------------------	-------------------

A »TISZÁNTUL« szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Jan. 14. Kiskereskedők gyűlése d. u. 3 órakor.
Jan. 18. Szinügyi bizottság ülése.
Jan. 21. A »Polgári takarékpénztár részvénytársaság« közgyűlése d. e. 11 órakor.
Jan. 28. Rét Nép kör közgyűlése
Február 1. Joghallgatók felolvasó estélye Margittán.

* **Személyi hir.** Dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok püspök Ő Eminentiaja, tegnap, rendes személyzetével Budapestre utazott, hol e hó végén fog összeülni a püspöki konferencia és az országos autonómiai kongresszus.

* **Jézus nevenapja.** A kath. egyház ma családi ünnepet ül, isteni alapítójának névünnepe. Megüli e napot, mint annak a névnek ünnepe, a mely annyi áldást, jót hozott az emberiségre majdnem két ezredéven át. A templomok megtelnek ájtatos hivel, kiknek nagy része a szentségekhez is járul, hogy a búcsuban részesülhessen. A katolikus templomokban a szokásos időben ünnepélyes szent misék és prédikációk lesznek.

* **A románok ujéve.** Tegnap volt a gör. egyháznak ujéve, a még mindég fenntartott Julián-féle naptár szerint. A gör. szertartásu katolikus és a gör. keleti templomokban ez a alkalommal ünnepélyes istentiszteletek tartottak, a mely után szívből kívántak egymásnak b. u. é. k-t. Megjegyezzük, hogy a románoknak ezuttal utoljára esett ujévük a mi naptárunk szerint, január 13-ra, mert a jövő évtől kezdve ismét

egy nappal hátrább marad a Julián-féle naptár, hacsak el nem fogadják a Gergely-féle kalendáriumot.

* **Főesperesi kinevezések.** Ő Felsége *Cseko* Gábor egri főkáptalani tiszteletbeli kanonok, alesperes és kaali plebánost hevesi főesperessé. *Hován* József egri főkáptalani tiszteletbeli kanonok és pásztói plebánost patai főesperessé kinevezte.

* **A szinügyi bizottság ülése.** Vetítik a következő meghívót: A szinügyi bizottság tagjait tisztelettel felkérem, hogy a f. hó 18-án d. u. 3 órakor a városháza termében tartandó gyűlésen megjelenni sziveskedjenek. Tárty: A szinigazgatóval kötendő szerződés tervezetének bemutatása és egyéb elnöki előterjesztések. Nagyvárad, 1900. január 13. dr. *Hován* Géza, szinügyi biz. elnök.

* **A magán-borfogyasztási adó megváltása.** Az elmúlt év tapasztalata beigazolta, hogy a magán-borfogyasztókra mily sok zaklatással járt a tételenként való kezelés. Ez a tapasztalat sarkalta Nagyvárad város törvényhatóságát, hogy a folyó évre a magán-borfogyasztókkal általánosan egyezzen ki a város. Felhívjuk a magán-borfogyasztókat, hogy a kiegyezési tárgyalásokon a saját érdekükben jelenjenek meg. A kiegyezési tárgyalások január hó 22. és 23-án tartatnak meg a városháza tanácstermében.

* **Villamos vasut ügye.** Majdnem egy évi huza-vona után kitudta Nagyvárad városa csikarni a minisztertől a villamos vasut építésére kötött szerződésre a határozatot. Ebben sem volt azonban valami nagy köszönet, mert annyi és olyan módosításokat kíván, amelyek újabb tárgyalásokat és megállapodásokat tesznek szükségessé. E tekintetben a város és a vállalkozók képviselőinek közbejöttével tanácskozások voltak a miniszteriumban, amelyekre vonatkozólag még az elmúlt december hó 29-én a miniszter azon határozott ígéretet tette, hogy a tanácskozásból kifolyólag legkésőbb 3 nap alatt megkapja a város a szükséges határozatokat, a melyek alapján a vállalattal a város megkezdheti a tárgyalásokat. Azóta már majdnem két hét telt el s a város hiába várja még most is a miniszteri ígéret beváltását. A tegnapi tanács ülésen szóba került ez az ügy s elhatározták, hogy a miniszter multkori leiratát, minden további várakozás nélkül kiadják a vállalkozó gőzmozdonyu közuti vasut-társaságnak, azzal a felhívással, miszerint az abban foglaltakra nézve 8 nap alatt adja be észrevételeit és javaslatait Nagyvárad városhoz.

* **Kinevezés.** *Beöthy* László főispán *Bartos* Adorján végzett joghallgatót Biharvármegyéhez közigazgatási gyakornokká nevezte ki.

* **A lengyel festő.** Régebb idő óta, pár hete már, hogy egy pár kézi festmény tünt fel a fő-utcazi kirakatokban. Nem Munkácsi festette őket, az első pillanatra meglátszik, de hogy becsületesen és teljesen elfogadhatóan van kidolgozva a gondolat, mit ábrázolni akar, az bizonyos. Akár melyik képet nézzük is meg, mind többet ér, mint bármily drága nyomtatott kép, melyért pedig könnyen dobunk ki 60—70 frtot. Ezek a festmények igen olcsó áron, ugy 30—40 forintért megszerezhetők s díszére válnak bármely lakásnak. A szegény lengyel festő pedig, ki annyi bizalommal fordította sokat hányattott hajóját az intelligenciájáról híres Nagyváradra, nem csalódnék olyan keservesen a műpártolásban, ha egy-két képét itt a jobb módúak szalonjában elhelyezhetné. Bizony a szükség szélén áll már, várva a megrendetőket, kik csak nem igen akarnak jönni. Nézzék meg olvasóink azokat a képeket s látni fogják, hogy mind ki-vitele, mind ára miatt nagyon is érdemes lesz venni belőle.

* **Id. Rimler Károly.** A késő éjjeli órákban vesszük híret a nagyvárad i. év. egyházgyászának. Id. Rimler Károly ág. ev. lelkész tegnap este 8 órakor nagy-körözs-utcai lakásán elhunyt, hosszas szenvedés után. Az elhunyt évekként ezelőtt míg az aggkorral járó betegségek meg nem lepték, tevékeny szerepet játszott Nagyvárad közéletében. Tagja volt Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának, 1898-ban került volna újra választásra Ujvárosra, de 6 okul súlyosbodó betegségét hozván föl, lemondott a jelöltségről. Törhetetlen híve volt a függetlenségi 48-as eszméknek, választmányi tagja a nagyvárad-i függetlenségi és 48-as pártnak s mint ilyen részt vett annak minden mozgalmában s a városi közgyűléseken a párt egyik erős szószóka volt. Ő volt egyik kezdeményezője annak a mozgalomnak is a midőn a párt az akkor még élő nagy hazánfiának Kossuth Lajosnak Nagyvárad város díszpolgárává való választását tűzte ki feladatává. Három éve azonban már visszavonult minden köztevékenységtől betegsége miatt, az utóbbi időben pedig már csak élő halott volt. Hívei nagy ragaszkodással viseltettek iránta s most annál fájdalmasabban esik agg lelkészük elvesztése. Halálát özvegye, öt felnőtt gyermeke, köztük a legidősebb ifj. Rimler Károly rendőrfőkapitány és nagy kiterjedésű család gyászolja.

* **Felhívás!** Az ipartestületi hitelszövetkezet kötelekibe tartozó iparos polgárokhoz. Örömmel értesítem önöket arról, hogy a nagyvárad-i ipartestületi hitelszövetkezet, mint az országos központi hitelszövetkezet tagja, 1900. évi január hó 15. napján — kölcsön nyújtási ügyét megkezdi. Értesítem, miszerint az üzletkötő megkivántató anyag beszerzésére még hiányzó pénzbeli kölcsön hitel igényeket a szövetkezet hivatalában már bejelenthetik, a hol lehetőleg kielégítést fognak nyerni. Az intézmény, midőn most már működését megkezdi, a törvény és szabályokban előírt elvek és követelményeknek csak az esetben felel meg, ha az iparosok csoportosítva veszik igénybe a nyerhető hitelt s azt az üzletkötő megkivántató nyers anyag beszerzésére fordítják, mert a szövetkezet egyik fő célja a külföldi ipari termények beözönlését meggátolni akként, hogy a nagyobb forgalmi ipari készítményekből: nevezetesen butorneműek és lábbelikből készítményeket a helyi készítményeket a nagy közönséggel megkedveltetni, jó munka és jutányos árak mellett. Messzemenő előnyöket biztosít ezen intézmény a törvény keretében is, a szövetkezet tagjainak, de legyenek az iparos polgárok tisztában azzal, hogy a szövetkezet, nem könnyen hozzáférhető adóságinálás céljait akarja szolgálni, hanem a közjólétet megteremteni, az ipari fejlődést előmozdítani s azt csak a közösen összetartó, együtt munkálkodással valósíthatjuk meg. Nagyvárad, 1900. január hó 14-én, Bertsey György szövetkezeti elnök, igazgató.

* **Köszönetnyilvánítás.** Székely Sándornak a Szt. László-ról nevezett fimenedékház és koldusápoló intézetnek juttatott 5 frt adományáért az intézet elnöksége köszönetét nyilvánítja.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Dr. Bajza Kálmán gyermekeivel: József, Elemér és Lenkével; Galgóczy Károlyné szül. Csanády Mária, mint édesanyja; Galgóczy Károly, mint édesapja; Galgóczy Jolán, mint testvér; Somogyi Jánosné szül. Galgóczy Etelka, mint nagynénje; Galgóczy János, mint nagybátyja; ugyancsak mostoha ipa Wagner József, valamint az összes rokonság nevében is, a legmélyebb fájdalomtól összetört szívevel jelentik, a pártatlan, gondos, anyagi lelkületű, szerető hitves, önfeláldozó és csak gyermekeinek élő pótolhatatlan édes anyának Dr. Bajza Kálmáné szül. Galgóczy Máriaé névelő évi január hó 13-án reggel fél 5 órakor élt 37-ik, boldog házassága 17-ik évében, kinos szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult

drága halott hült tetemei folyó évi január 15-én d. u. 3 órakor fognak Apáczai-utca 391/a sz. sz. háztól az ev. ref. egyház szertartása szerint a várad-olasz sarkon lévő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni, mely végtisztességre a megboldogult elköltözöttnek jó barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1900. január 13-án. Örökké áldott és elfelejtethetetlen legyen emléke, az anyagi jóság nő és gyermekeit forrón szerető pótolhatatlan édes anyának, aki életében családjának öröme volt és csak halálával borította mély gyászba hátrahagyott szeretteit, mindörökké betöltetlen ürt hagyván mag után.

* **Az Ozeán borzalmi.** Rettenetes szerencsétlenségről ad hírt egy new-yorki távirat. Marris előtt New-Foundland közelében egy égő hajó uszik a tengeren. A hajó összes utasai halottak. Közlebbi részletek még hiányoznak.

* **A kincskeresők.** A falusi nép sokféle babonái között nem áll utolsó helyen a kincskeresésnek az a módja, a melyet egy bot segítségével végez a hiszékeny nép. Ez a komédia pedig abból áll, hogy karácsony éjszakáján valami keresztúton botot dobnak a levegőbe s a merre a bot vége esik abban az irányban kell haladni, hogy az elásott kincset megtalálhassák. A botot aztán felveszi a kincskereső, tenyerére teszi s halad vele a kijelölt irányban, s a hol aztán a bot vége lehajlik ott kell lenni a kincsnek. Ezeket előre kellett bocsátani, hogy az alábbi eset érhető legyen, a mely mint tudósítónk írja, majd nem végzetessé vált Kuczura József, Bánó István és Fagyas Albert pázmári lakosokra. Ez a három ember ugyanis, karácsony éjjelén felvetette a kincskereső botot, s miután a megjelölt irányban haladtak, a bot Fábr István kertjében állott meg, mely a falu szélén a gyepre nyílik, abban az időben pedig még nagy hó és fagy volt, a kincskeresést elhalasztották enyhébb időre. E napokban aztán érkezettnek vélték az időt, s mind hárman ásókkal felfegyverkezve éjnek idején elmentek Fábr kertjébe s megkezdtek az ásást. A házőrző eb azonban észrevette a munkában lévőket s erősen kezdett ugatni. Erre felébredt Fábr is, a ki azt hívé, hogy tolvajok járnak az udvarban, a megtöltött dupla csövű fegyvert lekasztva, kiment az udvarra. A mint az istálló felé haladt észrevette, hogy a kertben valami sötét alakok bujkálnak, a fegyverét rájuk fogta s elsütötte. A lövés után egy jajkiáltást hallott s a három alak a nyitott kerten elfutott. Ezután hátra ment egy lámpával, de egy frissen ásott gödörnél egyebet nem látott. Másnap hallotta aztán, hogy Fagyas Albertet valaki hátba lötte s e miatt súlyos betegen fekszik. Az előjárásnak is fülébe ment a dolog, s így derült ki a kincskeresők szomorú esete.

* **Merénylet egy menyasszony ellen.** Nagy megbotránkozást keltett Petrovoscson egy gyalázatos merénylet, a melyet egy kikoszorúzott vőlegény és néhány czinkostársa követett el egy tisztességes család leánya ellen. Az eset részleteiről a következő tudósítást kaptuk: Zágonyi András petrovoscsoni legény már régebben udvarolt Vajda Imre Ilona nevű leányának s az elmúlt adventben meg is kérte a leány kezét. A szülők beleegyeztek a dologban s így megtörtént a jegyváltás is. Időközben azonban Zágonyiról olyan dolgok derültek ki, a melyek a leányt teljesen elidegenítették tőle, minél fogva a leány szülei vissza küldték a jeggyűrűt. Zágonyit bántotta a dolog és mások által tisztázni akarta magát Vajdáéknál, de azok hallani sem akartak tőle róla. Időközben a leánynak más kérője akadt, a kivel megtörtént az eljegyzés is s az esküvő e hó 8-ára volt kitűzve. A jelzett napon a násznép össze gyűlt Vajdáéknál s délelőtt 10 órakor elindultak esküvőre. Elő ment a menyasszony a két vőfélyvel, utánuk a násznép. Midőn a templom ajtóhoz értek, az ajtó mögött előugrott Zágonyi András és két pajtása Barsó Miklós és Vastag Mihály, ezek neki estek a mítsem sejtő menyasszonynak, a koszorut és a menyasszony ruhát letépték róla, miközben Zágonyi még néhány ökölcsapást is mért a menyasszony fejére. A násznép és a vőfélyek a mint a meglepetésből felocsudtak,

neki estek a három merénylőnek, s azokat olyan alaposan elagyabugyálták, hogy jó ideig az ágyat kell nyomniok. A násznép eme incidens után a menyasszonyal visszatért a lakadalmas házba és csak délután mentek ismét esküvőre a mi akkor zavartalanul ment végbe. A botrányos esetnek a bíróság előtt lesz folytatása.

* **A hétről.** Wittek lovag lemondása után most William Blachfurt a Wulf czirkusz híres állatszelidítője van kombinációban, hogy vállalja el az osztrák miniszterelnökséget. A nagy oroszlan szelidítő azonban aligha fogadja el a megbízást. Fél Wolfól, Fuchstól és a cseh oroszántól.

A kötelező korona érték óta még jobban kiviláglik, milyen lojalisok vagyunk. Nagyon is szeretjük a koronát!

Az osztrák értéket tehát kiküszöbölték. Hiába: lassankint az egész világon megszűnik annak az értéke ami osztrák.

Érdekes játéka a véletlennek, hogy az Engellek borpancsolása ügyében az itéletet épen Vizeskeresztkor hirdették ki.

Az adóügyi szaklapban a végrehajtók keservesen panaszkodnak, hogy olyan rosszul megy a dolguk, hogy éhen halnak. A hír országsszerte mély részvétet keltett és lelkes mozgalom indult meg az iránt, hogy az éhen halt végrehajtók, minél nagyobb számban részesüljenek dlszes temetésben.

Kakas Márton.

* **Magyar daltársulat a Zöldfában.** Vig élet, pezsgő eleveenség színhelye ma este a Zöldfa szálloda nagyterme. Egy elsőrendű erőkből álló magyar daltársulat tartja előadásait. Czegléd Sándor a Zöldfa derék bérlője, hogy a hosszú, téli esték unalmát elűzze, vendégei részére kellemes szórakozásról gondoskodott. Van a társulat tagjai között két jeles komikus, van kitűnő kaplé-énekesnő, exentrique és táncczosnő, vannak ezenkívül ügyes-zenebohócok, kik humoros produkciókkal kétségkívül kellemesen szórakoztatják a vendégeket. Ma vasárnap előadás új műsorral.

Delejes alomban.

Minden jel kérelhetetlenül arra mutat, hogy a farsang az ő kellemességeivel, bohóságával és az ezekből származó arany jó kedvvel megérkezett.

Ez idáig a hangulat!

Most jön a száraz tények elsorolása, vagyis azon eszközök, melyek a farsang lokális kellekei közé tartoznak. Ilyenek pedig:

Hüttemann kiváló sport czirkusza, a benne folyó mérkőzésekkel együtt; az első női zenekar; a még elsőbb variéte társulat, táncz, zene és énekkel vegyest; és a zölfaí orfeum a zenélő számmal.

Hát nem boldog a magyar!

Hogyne, mikor ezek tetejébe itt időzött még Krause tanár ur is, a legkiválóbb megszokott hypnotikus előadó.

Biz ez sok, még a legérzőbb kebleknek is.

Az én keblem pedig nagyon érző.

Ez tünt fel Krause urnak is, mikor velem találkozott.

A nemes öntudat boldog mosolya sugárzóit arcomról, mikor leültem az asztal egyik végére avval az elhatározással, hogy végig élvezem a variéte társulat egész programját.

Már a bájos Iris nővérek kecses tánczánál voltunk, mikor az asztalom másik végére egy új alak került. A szájában menykő hosszú virgónia és a mellén érdemrend. Máskülönbén elég jó, szimpatikus alak.

Most már ketten figyeltünk az előadásra.

De hogy mikép és legfőképp hogyan, még ma se tudom, de mire a programm befejeződött, mi egymás mellett ültünk.

Huh!

Bozontos szemöldei alól villámok cikláztak ki és bajusza nehézkesen imbolygott.

Egyszerre csak, érzem, hogy fejem kábul, olyan kellemes zibbadtság vesz erőt rajtam és fülemben az első női zenekar által honosított daljamok esengenek.

Krause, mert hisz ő volt, int nekem és én követem őt. Felvezetett a pódiumra. De valaki közelemben pezsgőt ivott és a szaga annyira hatott rám, hogy kábultságomból fölébredtem.

Akkor látom hol vagyok. Rögtön le akartam lépni a pódiumról és méltatlankodva lepocskondiázni Krausét. De a legujabban alakult »első magyar általános nagyváradai bohém és artista asztal és kanapé közös társaság« valamennyi tagja biztatólag int felém, hogy maradjak.

Én maradtam.

Krause leültet egy székre.

Akkor elkezdi rám mereven nézni. Én is őrá. Majd megindul és egész közel érve hozzám, a fejemet előlről fölfelé, hátulról lefelé irányítja.

Készen voltam.

Első sorban rám kényszeríti, hogy legyek *Eötvös* Károly.

Pillanat műve volt csak, már egy asztalnál ültem és tartottam egy szabad előadást Dreyfus ártatlanságáról. Mikor pedig bevégeztem, irni kezdtem egy cikket az Egyetértésbe, hogy a szentesi választáson okvetlenül *Pázmándynak* kell győznie.

A kísérletet követő zajos hatás alatt átváltottam Várad főmérnökévé.

Czirklivel kezembem igyekeztem Korona utcát szabályozni. Mikor pedig ez megtörtént, belső zsebembe nyultam és egy kutyabőrformájú, aranyozással, pécsettellel ellátott papírost vettem ki, melynek homlokzatán ékesen diszelgett a szó: mérnöki oklevél. Akkor szépen borítékba tettem, és következő címet irtam rá: *Szokoló* Tamás törvényhatósági bizottsági tag urnak.

Voltam még a tanács javaslatát pártoló *Balogh* Döme; Somogyi érdekében cikkező dr. *Friedländer*; a Szulamith dallama iránt közönyös *Müller* Salamon,

Végül azt kívánta Krause, hogy legyek tettekkel tényező mint *Bánffy* br. De már erre lankadni kezdtem. Belső énem összeütközésbe jött merev izmaimmal és a nagy tusában izmaim elvesztették merevségüket. A belső énekem sem kellett több! Rögtön talpra állított és kijelentette, hogy inkább felébred, de *Bánffy* báró nem lesz soha.

Fuby.

EGYESÜLETEK.

A »Réti Népkör« közgyűlése. A »Nagyváradai Réti Népkör« folyó hó 28-án (vasárnap) délután 2 órakor tartja rendes évi közgyűlését, melyre a kör tagjai azzal a megjegyzéssel hivatnak meg, hogy a tagoknak az alapszabályokban előírt számban való meg nem jelenése esetén a közgyűlés következő vasárnap február 4-én, d. u. 2 órakor) a megjelent tagok számára való tekintet nélkül is meg fog tartatni. Nagyvárad, 1900. január 13. *Gábor* János elnök.

A kiskereskedők közgyűlése. A »nagyváradai és biharmegyei kiskereskedők társulata« az 1900-iki év január hó 14-én vasárnap délután 3 órakor tartja a kereskedelmi és iparkamara helyiségében évi rendes közgyűlését. A közgyűlés tárgyai: 1. A választmány jelentése az eddigi működésről, 2. A mérleg, a számadások és a jövő évi költség-

előirányzat megállapítása s a felmentvény megadása. 3. Az egyik alelnöki állás betöltése. 4. A pénztárosi állás betöltése. 5. A megüresedett választmányi tagsági helyek betöltése. 6. A felügyelő bizottság megválasztása. 7. Tiszteletbeli tagok választása. 8. A kereskedelmi és iparkamara átirata a vasárnapi munkaszünet tárgyában. 9. Esetleges indítványok Nagyvárad, 1899. december 31. Dr. *Adorján* Armin titkár *Weintraub* Mór elnök.

Igazságszolgáltatás.

Az anyai szív. Szilágyi Andrásné, színházi szabó felesége, egymásután két gyermekét vesztette el. Előbb egy tizesztendő fiacskája halt meg vörhenyben, utána mindjárt egy kis leányát is elpusztította ez a betegség. Harmadik gyermeke is megbetegedett, de ez fölgyógyult. A boldogtalan anya azt hitte, hogy gyermekei halálának a kezelőorvos volt az oka. Elkéseredésében levelet irt dr. Horváth Sándor egyleti orvosnak a ki az első gyermek beteg-ágyához hivatott s abban ezt írta a többiek közt.

»... legalább a temetési költséget kérem feltűnés nélkül, — nem akarom hírnevét megsérteni és törvényszék elébe vinni, de ha doktor ur megtagadja, úgy kénytelen leszek azt tenni.«

Az orvó, a mint a levelet megkapta, feljelentette Szilágyinét zsarolás miatt. Az ügyet ma tárgyalta a törvényszék dr. Agoraszó Péter elnöklésével. A szegény anya könyek közt mondta el pár szóval a szomorú történetet, melyről sokat beszélni nehezebbé esett.

— A doktor ur eljött, hashajtót rendelt s másnap, mikor hívásra megint hozzánk jött, borogatást rendelt. Aztán elutazott Budapestről s mikor a gyermeket bevittük a Bródy-kórházba, csodálkozva látták ott, hogy a fiúcska difteritisz és sarlachban szenved. Persze belehalt a szegényke s a ragados baj elvitte a lánykamat is...

Elnök: (dr. Horváthhoz.) Hát ön nem ismerete fel a betegséget?

Dr. Horváth: En csak lázasnak találtam a gyereket. A sarlach csak azután fejlődött ki.

— És ezt nem látta dr. ur a szimpptomákból?

— Nem. Csupán lázt láttam s ez ellen rendeltem a Prisznitz-et.

Dr. Agoraszó elnök ezután ismét Szilágyinéhoz intézett pár kérdést, főképp a tekintetben, hogy ma is dr. Horváthot okolja-e gyermekei haláláért.

— Hajlandó-e dr. urtól bocsánatot kérni?

— **Bocsánatot?** Nem, nagyságos uram, soha, feleli a szegény anya és keserves sirásra fakad.

Egy könyv toltult a bírák szemébe is s aztán néma csöndben kelt fel helyéről dr. Keserü kir. ügyész, hogy a jog állapotját kifejtse s a keserű anyának is igazságot szolgáltatson. A bíróságnak különös figyelmébe ajánlotta az anya mérhetetlen fájdalomát s ennek mérlegelésével a lehető legenyhébb ítéletet kérte.

A törvényszék visszavonult s pár pillanat múlva oly enyhe ítélettel tért vissza, aminő tán elő sem fordult még az utolsó évek praksisában. A bíró ugyanis megállapította a zsarolást, de alkalmazván az enyhítő 92. §-t, Szilágyinét csupán egy forint pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

A nagyváradai kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: *Bócz Géza.*

3450 Kóji József hagyatéki ügye — részben megváltoztatva.

3459 Baranyi Imréné hagyatéki ügye — helyben hagyva.

Előadó: *Fojnár Dénes.*

4523 Csapó Zsuzsanna és társai lopás és orgazdaság — helyben hagyva.

4656 Gal Simon sikkasztás — feloldva.

5576 Özv. Plumbás Flóráné és t. közokirathamisítás — helyben hagyva.

4016 Boicz Mironné rágalmazás — helyben hagyva.

4041 Kupas Ferenczné rágalmazás — helyben hagyva.

4089 Molnár Sándor testisértés — részben megváltoztatva.

4090 Csok Imre testisértés — helyben hagyva.

4094 Tóth Károly testisértés — részben megváltoztatva.

4116 Paksa Ilie és t. magánlaksértés — helyben hagyva.

Előadó: *Nagy Ferencs.*

4281 Szimok Pável testisértés — feloldva.

4282 Friedmann Károly testisértés — részben megváltoztatva.

4283 Urde Demeter testisértés — visszautasítva.

4284 Szabados Józsefné testisértés — helyben hagyva.

4415 Mikola Kosztán testisértés — helyben hagyva.

4416 Róth Ilie testisértés — visszautasítva.

4505 Lóvy József és neje becsületsértés — visszautasítva.

4524 Nagy Lajos lopás — helyben hagyva.

4242 Perv Anna és társa szem. szabadság sértés — részben megváltoztatva.

4393 Fodor Márton sikkasztás — részben megváltoztatva.

4483 Hoffer Béla testisértés — részben megváltoztatva.

4484 Hack Mátyás testisértés — helyben hagyva.

Előadó: *Dr. Marienescu Athanas.*

2303 Nagy János — Komlósi Lajos — helyben hagyva.

2316 Gules Iláné — Argyelán Györgyné — rendelet.

2400 Sárközi András és társa — özv. Sárközi Andrásné — részben megvált.

2673 Turay András és neje — Szelle József — megvált.

3681 Dr. Thury Kálmán — dr. Fássy Lajos — helyben hagyva.

3750 Pipis János hagyatéki ügye — helyben hagyva.

3386 Vajda Anna hagyatéki ügye — helyben hagyva.

Előadó: *Harmathy Károly.*

4302 Mátyás Tógyer közokirathamisítás — megváltoztatva.

4212 Csizmás Tódor lopás — helyben hagyva.

4361 Firczár Miklós becsületsértés — helyben hagyva.

4362 Domokos Onuczne becsületsértés — v. utasítva.

4410 Zsarka György testisértés — részben megváltoztatva.

4434 Lang Vilmos becsületsértés — visszautasítva.

4336 Tomuczka Tógyer rágalmazás — helyben hagyva.

4363 Essig József becsületsértés — rendelet.

4543 Szerető Lajos lopás — feloldva.

4544 Vasas János becsületsértés — részben megváltoztatva.

4602 Ispász Anyiska jogtalan elsajátítás — részben megváltoztatva.

4600 Gerhat Erzsébet rágalmazás — helyben hagyva.

MULATSÁG.

FARSANGI NAPTÁR:

Jan. 17. Kereskedő ifjak táncestélye.
Jan. 18. Jogász-bál a kereskedelmi csarnokban.
Jan. 20. A várad váraljai és Velencei Népkör estélye.
Jan. 22. A nőgyelet tea-estélye a Zöldfában.
Jan. 27. Tiszti estély.
Jan. 28. Ev. ref. bál Várad-Velenczén.
Jan. 29. Kereskedő ifjak táncestélye.
Febr. 3. A katolikus kör táncestélye a kereskedelmi csarnokban.
Febr. 4. Posta-altisztek táncestélye a Sasban.
Febr. 17. A nőgyelet kalikó bálja.
Febr. 24. Tiszti estély.
Febr. 27. A jogászok táncestélye a kereskedelmi csarnokban.

A katolikus kör táncestélye.

Február 3-án megnyílnak a Kereskedelmi Csarnok fényes termei, a gobellenes néma falak közé vidám zaj, a diszes ridegségbe derűs meleg vonul. — Minden, minden a mit a jó izlés, a divat kíván, ott leend előttünk, fény, pompa, diszes, válogatott közönség, erre enged következtetni a több éves állandó siker, biztosítja ezt a nagyszámu lankadhatatlan intelligens rendező bizottság. — Tudja ezt mindenki ki városunk társadalmában mozog, hisz' annyi család szívében él a kedves emlék, mit a katolikus kör multságain töltött kedves órák véstek oda be. Feledhetetlen a szülők előtt az a kép, mikor bájos leánykájok örömtől sugárzó arccsal, boldogan, az édes szenvedélynek a táncznak adva magát, mint egy tündér lenggett, lejtet a termen át. . . . Feledhetetlen a bájos leánynak, mert . . . hajh! nem egyedül hódolt a táncznak, vitte, vezette, repült vele más.

És az a más: a rendező-bizottság egy-egy tagja — azok sem feledték el a fényes estét, a kedves órákat és szívük vissza kívánja az édet emlékeket.

. . . És egy szürke, ködös napon, mikor az ember fél a jelen ridegségétől, s lelke a mult derűs napjaihoz száll vissza, meleget, biztató fényugárt keresve a jövőre, egy ilyen szürke, ködös délután együtt ült a rendező bizottság, előkerültek a mult derűs napjai, előtört a biztató fényugár, a derűs napok a katolikus kör multságai voltak és a fényugár február 3-ikára a katolikus kör ez idei első táncmultságára esett és fényes képet festett eléjük, színes, pompás képet: — és megvált a határozat, a lelkes egyhangu határozat:

A Nagyváradi kath. kör 1900. évi február hó 3-án, a »Kereskedelmi Csarnok« termeiben saját könyvtára javára zártkörű táncestélyt rendez. Belépti-díj személyenként 2 korona. Felülfizetéseket saját könyvtárunk gyarapítására köszönettel vesszünk s nyilvánosan nyugtázzunk. A táncot fél kilencz órakor kezdjük.

Dr. Imrik Gusztáv, elnök. Gyenge Béla, alelnök. Ifj. Frankó Endre, alelnök. Medvigy Gábor, alelnök, Jelinek Géza, pénztárnok. Ifj. Jelinek Ferencz, háznagy. Holmayer Béla, ellenőr. Medvigy István, jegyző. Altnöder Béla, Altnöder Endre, Bágya Ödön, Beleznay Antal, Csalth Béla, Cserey Dezső, Cserey Géza, Cseresnyés Béla, Damjanovich Miklós, Demetrevits Elek, dr. Diószegi Győző, Eleméry Ferencz, Fábry Albert, Fábry István, Fehér Ödön, Fichtner Gyula, Ficzek Emil, Ficzek Jenő, Géher Lambert. Giraud Árpád, dr. Gyöngyössi István, Hantke Emil, Heiser Gyula, Jaczkovics Gyula, Jeszenszky Béla, Juricskay Aurél, Julier Károly, Ifj. Kaczián Károly, Kalmár Illés, Kolb Árpád, Kolb Géza, Kovács Jenő, Küttel Károly, Középesy Dezső, Lintner Tivadar, Lojkó János, Lukács Imre, ifj. Maróczy János, Mészáros Aladár, dr. Mikó Gyula, Miskovszky Jenő, Missuray Ágoston, Molnár Kálmán, Moyzes Emil, Moyzes Miklós, Nyíry Béla, dr. Nyíry Ödön, Ormay Lajos, Papp János, Papp Romulus, Patzkó Antal, Persz Ferencz, Poynár Ernő, Prileszky Pál, Ringelhann Lajos, Raesek József, Rezey Gusztáv, Sz. Sebő Mihály, Stachó Károly, Stachó Lajos, dr. Stokker József, Dr. Stettner János, Szathmáry László, Szögyény Gábor, Szkalák József, Szkalák Zoltán, ifj. Szokoly Tamás, Szolcsányi Béla, Tátray Kálmán, Tislarits Károly, Tóth Béla, Tölgyessy Károly, dr. Wavrek Kálmán, Vidosits Gyula, Vuetskies László, Zsunk Pál, vigalmi bizottsági tagok.

Azután . . . azután hoztak még egy lelkes határozatot, valami érdekesítőt, nagyszerűt: a . . . de azt már nem mondhatom el, jöjjenek el február 3-ikán majd meglátják.

A Jogász bál. Az idei farsang egyik legsikerütebb multságának a jogász bál ígérkezik. A város s a megye legelőkelőbb családjai mind megígérték megjelenésüket, sőt a távoli

megyékből is igen sokan készülnek erre a rendkívül fényesnek ígérkező bálra.

A jogász bál rendező bizottsága Frankó Endre elnökkel lázasan munkálkodik, hogy a bál minden tekintetben sikerüljön s hogy az a legmeszszebbmenőbb igényeket is kielégítse. A meghívók kibocsajtása óriási munka volt s még mindig tart, mert igen sokan kérnek még most is meghívót.

De nemcsak a női közönség készül e bálra, hanem a tánczosok is, amennyiben a helyőrség egész tisztikara s az összes tánczó fiatal emberek mind-mind megígérték megjelenésüket s ha ezekhez hozzá vesszük azt a negyvenkét rendezőt, akik kivétel nélkül mind szenvedélyes tánczosok, nem nehéz megjósolni, hogy mily sikerült multság lesz a jogász bál.

A rendezőség a hölgyek részére kiválóan szép tánczrendet rendelt meg, ami ugy kiállításra, mint színezésre meglepően szép, azonban hogy az milyen, még nem árulhatjuk el, mert a rendezőség titkolja, annyit azonban már meg-sughatunk, hogy az kiváló szép.

Szóval lesz multság 18-án, amikor majd a Bura testvérek kiváló zenekara, rázeuditi, hogy:

Nem ütök a jogászt agyon.

A középiskolai ifjuság táncestélye.

Sikerült multságot rendezett tegnap este a helybeli középiskolák ifjusága a Zöldfa szálloda nagytermében.

A multság befejezése volt azoknak a sikerült colon estélyeknek, amelyeket a középiskolai ifjuság Szondi Vilmosné urnő védnökkéje alatt rendezett a hét folyamán. A multságon szép számban volt képviselve a jövő nemzedék s a fiatalok lankadatlanul tánczoltak egész a késő éjjeli órákig.

A posta-altisztek bálja. A posta-altisztek és szolgák február 4-én a »Fekete Sas« nagytermében tartják meg ez idei táncestélyüket, melyen a Bura testvérek kitűnő bandája fogja a zenét szolgáltatni. A buzgó rendezőség, élén Földessy Károly posta-táviráda-felügyelővel, a bál sikere érdekében mindent megtesz és a meghívókat a napokban küldi szét. A báltiszta jövedelmét a posta-altisztek és szolgák özvegyeiket és árváikat segélyző és temetkezési egyesületük javára fordítják. Jegyek minden levélhordónál lesznek kaphatók. Személyenként 2 koronával, családjegy 3 személyre 3 korona.

IPARÜGY.

Előljárósági ülés.

Az ipartestület 1900. évi január 12-én tartotta előljárósági ülését, a melyen jelen voltak:

Bertsey György elnök, Andriská Károly alelnök, Babrik József, Balogh Mihály, Bodnár János, Czigell József, Czeglédy Jeremiás, ifj. Cser János, Gábor János, Mokri János, Milibák József, Óváry Lajos, Rozslay Géza, Voszka Ferencz, Szegedi József, Tarsoly Ferencz, Gyöngyössi Gyula, Péchy Antal, Mészáros József előljárók, Vlád Agoston számvevő és Jankovich János főjegyző.

A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és jóváhagyása után az elnöki jelentésben előterjesztett ügyek a következő sorrendben nyertek elintéztést.

A november és december havi pénztári számadások, az 1899 évi zárszámadás, vagyion mérleg, tagdíj-hátralékok kimutatása átvizsgálásáról szóló számvevői jelentés alapján a pénztárnok részére a közgyűlés által adandó felmentvény javaslatba hozatott.

A közgyűlés elé terjesztendő előljárósági jelentés, valamint az 1900-ik évben érvényesítendő költségelirányzat megállapított.

Az ujonnan választandó előljárósági tagok kijelölésére egy bizottság küldetett ki.

A menházban egy egy iparos felvétele a korona érték használata elhatározott.

A hitelszövetkezeti ügyletnek 1900. évi január hó 15-én való megkezdése, a czipész szakosztály megalakulása, tudomásul vétettek. Boros Jenő urnak az ajándékba adott 84 füzet műipari képes rajzlapokért köszönet szavaztatott s azok részben az iparos tanoncz iskola, részben a női ipariskolának lettek átadva.

A karácsonyi ünnepek alkalmával, 12 szegény iparosnak és iparos özvegyeknek összesen 60 frt segély osztott ki.

Tizenötgyerendü részben beruházásra fordított és számlákra 447 frt 4 kr lett kiutalva.

REGÉNY-CSARNOK.

Ötszázezer dollár jutalom.

Regény.

Irtá: Fernand-Huc.

43

Franciaából fordította — Ó.

— Nem kell azért még kétségbe esni tette hozá Margit, ezek valószínűleg elvisznek minket a portugálok táborába, ott azután kitűnik, hogy nem vagyunk angolok, s bántatlanul viszatérhetünk.

— Lehet, de Ferenczcel még sem találkozhatunk.

A főnök intésére ismét csolnakba szállottak és megindultak a folyamon fölfelé. Sokáig haladtak szóltanul, aggódtak a bizonytalanság miatt, hogy vajjon hova viszik őket. Péter csak azt sajnálta, hogy dohányzacskója elveszett és így keserves ábrázatal fogta üres pipájának szopókáját. Végre Dover megszánta és adott neki egy szivart, melyet Péter azonnal apróra vágott, pipájába tömte s nemsokára nagy élvezettel eregette a füstfölegeket.

Estefelét járt már az idő, mikor kikötöttek. Egy füvel benőtt tisztásra mentek és ott letelepedtek. A főnök számára sátrat vertek a foglyokat pedig tizenöt ember őrizete alatt, valamivel távolabb vezették és ismét aludt tejet adtak nekik kukoricza kenyérral.

A főnök leült sátra elé s hosszúsáru pipájából hatalmas füstfölegeket bocsátott ki Péter nagy irigységre. Száraz tüzelőanyagot gyűjtöttek s csakhamar nagyszerű, hatalmas tűz világította meg a vidéket.

Egyszerre az éj csendjét egyhangu, lágy zene zavarta meg, időnként fél eszakitva erős dobverés által. A főnök sátra körül heverő négerek összegyűltek a tűz mellett, körbe állottak s egy lassu, de folytonosan gyorsuló tánczba kezdtek, mely később örült ugrándozásba ment át. Addig ugráltak így, míg egymás után össze nem estek és azonnal mély álomba merültek. Midőn valamelyik kidőlt, a főnök kíséretéből egy azonnal helyébe állott és folytatta a vad tánczot.

Ez a táncz csodálatos vonzóerejű volt a négerekre. Nemsokára már a főnök is ott ugrált a körben, sőt a foglyok őrizésére kirendelt négerek is egyenként elhagyták helyüket s a tánczólok közé állottak.

Utasaik kíváncsian nézték a szokatlan látványt. A négerek egymás után kidőltek és félájultan hevertek a földön. Nem sokára már a földön hevertek az összes négerek. Valóban különös látványt nyújtott a nagy tömeg szanaszét heverő néger, a mint a tűz vörös fénye visszatükröződött fényes fekete testükről.

A foglyok annyira elmerültek a nézésben, hogy nem is gondoltak arra, hogy hasznukra fordítsák a négerek öntudatlan állapotát. Csak Péter lopózott oda a főnök sátrához és alaposan megdezsmálta annak dohánykészletét. Azután visszament társaihoz, nyugodtan megtömte pipáját, rágyújtott és gondolataibamerült. Egyszerre, midőn látta, hogy az összes

néger a földön hevernek öntudatlanul megszólalt:

— Hátha megszöknék? parancsnok ur!
— Megbolondultál?

— Még nem de azt hiszem felhasználhatók a kedvező alkalmat; mire ezek magukhoz jönnek, mi már heted-hét országban túl leszünk.

Nem volt sok idő a gondolkodásra, futásnak eredtek a folyó felé. Margit azonban nem volt képes elég gyorsan követni őket, mert ruhája mindig beleakadt a bokrokba. Péter úgy segített a bajon, hogy ölbe kapta Margitot, s így egy negyedórai futás után elérték a folyót.

— A csolnakok nincsenek itt! kiáltott Dover, ki először ért a partra.

— Valamivel feljebb vannak kikötve, felelt Péter. Maradjanak itt én mindjárt hozok egyet.

Azonnal meg a parton felfelé.

A többiek megpihentek kissé, a parancsnok a parton hallgatózott, hogy ha Péter megérkezik, jelezze neki a sötétben, hogy hol vannak. Péter csakhamar megérkezett egy csolnakkal, beszállottak a folyó közepére eveztek, hogy gyorsabban haladhassanak lefelé.

Alig értek azonban a folyó közepére, a hold egy felhő mögül kibujt s élesen megvilágította a csolnakot és a benne ülőket. A csolnakok őrzésére kirendelt néger ekkor észrevette a szökevényeket, s azonnal kiabálni kezdett és a folyóba ugorván, uszással akarta a csolnakot utólélni.

— Istenem, mi lesz, ha utóler, szólt aggodva Margit.

— Agyonütöm az evezővel, felelt Péter.

Erre azonban nem volt szükség. Midőn már csak néhány méter választotta el a csolnaktól, közvetlenül mögötte egy óriási krokodil ütötte fel a fejét. A néger egy borzasztó ordítással csaknem egészen kiemelkedett a vízből, azután a krokodil lerántotta magával a mélybe.

Tovább eveztek felváltva, a parancsnok Péterrel, majd György Doverrel. Minden jól ment volna, de kezdték érezni, hogy két napja igen keveset ettek. Elhatározták hogy mihelyt alkalmas helyre jutnak kikötnek és valami táplálékot keresnek. Egy órai evezés után végre a pusztai vidéket szép palma-liget váltotta fel, itt kikötöttek.

(Folyt. köv.)

Közönség köre.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazon kegyeletes szívű ismerőseim és jóbarátaim, a kik felejthetetlen emlékü áldott nőm elhunytá alkalmából részvétükkel, koszorúikkal és a temetésen való megjelenésükkel mérhetlen bánatomat és fájalmamat enyhítették, fogadják ez utou is leghálásabb forró köszönetemet.

Lobódka István.

TAVIRATOK.

Az erdélyi püspöki czim.

Kolozsvár, jan. 13. (Saj. tud. táv.) Az erdélyi református státus igazgatói tanácsa által kiküldetett a minap egy bizottság megvizsgálandó azt, hogy az erdélyi püspök joggal használja-e az erdélyi püspök czimét (!). És ez a bizottság Bánffy Dezső br. elnöklete alatt ki-mondotta, hogy sérelmesnek találja a református egyházra nézve e czimet s e

czimre vonatkozó rendelet megváltoztatása iránt felir a miniszterhez.

A Reichsrath összehívása.

Bécs, január 13. (Saját tud. táv.) A *Wiener Abendblatt* szerint, ha a f. hó 20-ára összehívott Reichsrath meg nem szavazza a kiegyezést és a kvótát, a király fel fogja oszlatni és a kvótát nem 34.4 százalékban, hanem 31.4 százalékban fogja megállapítani.

Ladysmith elesett.

München, január 13. A *M. N. N.* közli azon szenzációs hirt, hogy *Ladysmith már kedden elesett s maga White a hadvezér is elesett a harcban.* Angol udvari körökben e szomorú hír már tudva van, de titkolják. A nagy vere-séget *Viktória* királynővel maga a trónörökös tudatta s e hirteljesen megtörte a királynőt. White özvegye kétségbe van esve. A hirt semmi oldalról sem erősítették meg ez ideig.

Kautz Gyula lemondása.

Bécs, január 13. A *Neue Freie Presse* jelentése szerint az osztrák-magyar bank kormányzója mindjárt a február 5-iki közgyűlés után le fog mondani. Utódja osztrák lesz. A nevezett lap *Bilinski* említi és hozzá teszi, hogy Magyarországnak sem lesz kifogása ellene.

Egy attasé balesete.

London, jan. 12. *Stautmannsdorf Weinsberg* gróf, az osztrák-magyar nagyszövetség attaséja ma rókavadászaton lebukott lováról összezuza és felhasította arcát.

KÖZGAZDASÁG.

A Polgári takarékszövetkezet tegnap d. u. 4 órakor tartotta rendes évi közgyűlését.

Midőn *Sarkady* Tihámér elnök konstata-
ta, hogy 36 tag 3423 üzletrész képviselőben van jelen, tehát a közgyűlés határozatképes. *Aczél* Zsigmond ügyvezető-igazgató az igazgatóság jelentését olvasta fel, mely vázolja a szövetkezetnek rövid idő alatt felmutatott kiváló eredményét, mely annál inkább figyelemre méltó, mert dacára az utóbbi időben folyton szaporodó hasonló intézményeknek a Polgári takarékszövetkezet nemcsak helyben, hanem az egész vármegyében sőt azontul is, a közönség minden rétegében napról-napra újabban tért hódít.

A közgyűlés a felolvasott jelentéseket tudomásul vette, a bemutatott zárszámadást jóváhagyta, az igazgatóság összes indítványait elfogadta s a szokásos felmentvényt megadta.

Ennek folytán a most liquidáló 2. évtársulat több mint 600 ezer koronát kitévő vagyona és a 20 filléres üzletrészenként megállapított 2 kor. 54 fillér nyeresémeny-jutalék ma, *vasárnap d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5 óráig* fog a szövetkezet helyiségében kifizetésre kerülni.

Midőn még a kisorsolt 10 igazgató helyére dr. *Berger* Ignác, *Beczky* Lajos, *Kiss* Dávid, *Laendler* Ferencz, *Nozák* Rudolf, dr. *Moskovits* Miksa, dr. *Péchy* Károly, *Pántya* Péter, *Stern* Mózes és dr. *Weisz* Márton, a felügyelőbizottságba *Sonnenfeld* Adolf, *Blum* Géza, *Sziládky* Ernő, *Brüder* Jenő és *Scherz* Károly

rendes, *Cziller* Imre, *Kovács* Kálmán póttagokul közfelkiáltással bevezetett, a közgyűlés *Aczél* Zsigmond ügyvezető-igazgatónak, valamint az egész tisztikaruk az elért rendkívüli sikerért elismerését jegyzőkönyvileg fejezte ki.

Az igazgatóság jelentése szerint a most megnyitott 5-ik évtársulatban már eddig 1100 könyv több mint 26 ezer üzletrészre állított ki.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. jan. hó 9-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.20—13.40. Kétszeres buza 11.—10.40. Rozs 10.80—10.—. Arpa 10.60—10.—. Zab 9.60.—8.80. Tengeri: 9.20.—8.60. Borsó 30.—. Lencse 34.—. Bab 12.60. Köleskása 24.—. Burgonya 4.70. 100 kiló lángliszt 27.—. zsemlyeliszt 26.—. fehérkenyér liszt 25.—. barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.20. szalma 1.—. Szalonna 90.—, 6 kiló zsup-szalma —12, 150 dkg alom-szalma —06. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70 100 kiló marhahus 96.—, öntött gyertya 92.—. Lámpaolaj 88.—. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —80. Pálinka —64. Szilva-pálinka 1.70. Szesz 1.90. 1 mm. kősó 21.40, nyers fagyú 46.—. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 66.—, uj bor 46.—, mész 2.40, kemény faszén 3.40, puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —.—. repce —.—, dió 40.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —20, szalonna 1.12, sertéshus 96, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 50, bors 2.—, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1899. évi január hó 9-ről. Tiszta buza körülbelül 500 hltr, kétszeres buza 80 hltr, rozs 160 hltr, árpa 70 hltr, zab 120 hltr, tengeri 320 hltr, burgonya 350 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 160 drb, félhizott 200, sovány 135, süldő 370, malac: 460, hizott marha 12, jármás ökör 300 fejős tehén 235, borju 210, bivaly 9, juh és kecske —, ló 422.

Marha ártáblázat 1899. január 9-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 600—660, egy pár másodrendű jármás ökör 480—560, egy pár harmadrendű jármás ökör 260—460, 1 drb fejős tehén 90—230. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 150—196. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 110—152. 1 drb. veres borju 22—38, 1 drb. fél éves borju 32—42, 1 drb egy éves borju 46—64, két éves borju 64—128. 1 drb hizott sertés 70—114, 1 pár fél éves 30—36, 1 pár egy éves sertés 40—48, 1 pár két éves sertés 70—114. 1 drb igás ló 100—180, 1 pár ökörbőr 34—44, 1 pár tehénbőr 24—32. 1 pár bojubőr 10—16 1 pár lóbor 10—20.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúl eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, január 13.

Az irányzat csendes.	
Osztrák hitel	— — — — — 374.75
Magyar hitel	— — — — — 372.75
Allamvasut	— — — — — 322.—
Rimamurányi	— — — — — 336.25
Magyar jelzálog	— — — — — 229.—
Salgótarjáni	— — — — — —.—
Wagon-kölcsön	— — — — — —.—

Határídők.

Budapest, január 13.

Gabona. Gyenge.	
Buza októberre	— — — — — 7.80
Buza áprilisra	— — — — — 7.67
Uj tengeri	— — — — — 4.92
Rozs okt.	— — — — — 6.35
Zab okt.	— — — — — 5.—
Káposzta, repce, aug.	— — — — — —.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. január 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	97.75
Magyar koronajárdék	94.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,0%	100.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	99.50
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.75
Italmérési jog megváltási kötvény	99.—
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	95.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	160.25
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	137.25
Osztrák járdék papírban	99.—
Osztrák járdék ezüstben	98.75
Osztrák járdék aranyban	97.75
Osztrák korona járdék	99.—
Osztrák államsorsjegyek	136.50
Osztrák magyar bankrészevény	18.30
Magyar hitelbankrészevény	746.50
Osztrák hitelintézeti részevény	750.—
Párisi vista	96.10
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.—
Németbirodalmi márka	118.10
London vista	242.30
20 márkás arany	23.62

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Az 1895. évi cairoi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel s aranyéremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb körökben kitűnő sikerrel használt külszer.

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatása a test bármilyen csúszos bántalmait, u. m. köszvény, csúsz, reuma, ischiás, asthma stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültabb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással **1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér.**

Főraktárak Budapesten: **Török József** ur gyógyszerárában, Király-utca 12. és dr. **Egger A.** ur gyógyszerárában, Váci-körút 17. szám. Ugyisint a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerárában, valamint a készítő

VIDDER GYULA gyógyszerésznél **S.-A.-Ujhely.**

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek. Ugyisint Nagyváradon **Irgalmasok gyógyszerárájára** Nagyvárad.

Hirdetmény.

Van szerencsénk szövetkezetünk tagjait értesíteni, hogy az 1897—1899 évi 2-ik évtársulatunk betéteit s minden egyes 20 filléres üzletrész után megállapított 2 kor. 54 fill. nyereséj osztlékot vasárnap e hó 14-én d. e. 9—12 d. u. 3—5 óráig fogjuk üzlethelyiségünkben kifizetni.

Nagyvárad, 1900 január 13-án,

Polgári takaré- és segélyszövetkezet igazgatósága.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszert ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvény, csúsznál, tagzsággatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorla Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárában készletben van; fő raktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebb-bertéki utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter czégyjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.**

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT

cs. és kir. udvari szállítók.

Belépési felhívás

a „Polgári takaré- és segélyszövetkezet,”
V-ik évtársulatába.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet” 1900. január 3-án nyitja meg 5-ik évtársulatát, mely 156 héten át, vagyis 1902. év végéig tart. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 10 kr. (20 fillér) fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések daczára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyereséj osztlékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 1/3 részét 6%-os kamatláb mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti befizetéseket postai cheque lapok után teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 5 kr. (10 fillér) beiratási díj fizetendő s egy heti részlet teljesítése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskéjét.

Ezen évtársulat befizetéseit hetenként háromszor és pedig:

vasárnap délelőtt 9—11 óráig,
szerdán délután 3—5 >
pénteken délután 3—5 >

teljesíthetők s tisztelettel kérjük mindazokat, kik ezen 5-ik évtársulatunkba tagul be akarnak lépni, hogy a felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. szám) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1899. október hó.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet” igazgatósága.

A szövetkezetnek ez időszerint mintegy 2000 tagja van, több mint 30000 üzletrészszel.

Kubelik Jan

világhírű hegedűművész,

Lichtenstein Dóra

kamara-énekesnő

és

Polonyi Elemér

zongoraművész

január hó 20-án művészi kör-
utjokban

Nagyváradra

érkeznek és a

Kereskedelmi Csarnok
disztermében

hangversenyt

rendeznek.

Az előjegyzett jegyek át-
vehetők Rendes Szidornál a
Lloyd-kávéházban.

Jegyek elárusítatnak Neu-
mann M. férfi-ruhaüzleté-
ben és a Lloyd-kávéházban.

A jegyek árai 4, 3, 2 és 1
forint.

1 főnyeremény 100.000 kor. értéktárgy,
4 főnyeremény egyenkint 20.000 korona értéktárgy stb.,

20% levonással készpénzben nyerhető

a Budapesti Poliklinikai Egyesület kórháza javára rendezett

Nagy Jótékonysági Sorsjáték

egyetlen sorsjeggyével.

Minden sorsjegy még öt huzáson utánfizetés nélkül játszik, daczára
annak egy sorsjegy ára

csak egy korona.

II-dik huzás visszavonhatlanul

már holnapután.

Sorsjegyeket áránl a

Nagy Jótékonysági Sorsjáték

kezelősége, a Budapesti Poliklinikai Egyesület kórháza javára

Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 1.

továbbá az összes bankok, váltóházak, postahivatalok és a magy. kir. államvasutak
személypénztárai és minden dohánytőzsdé.